

ELHUNYT SZIRMAI LÁSZLÓ

(1935-2026)

ének-, zongora- és harmonika-művész, nótaszerző, az Országos Szórakoztatózenei Központ igazgatója.

I.

1935-ben született Győrben. Még diákéveiben elkötelezte magát a könnyűzenével. 1954-től 1973-ig zenészként lépett fel hazánk és több európai ország színpadán. Mint szerző 1965-ben kezdte tevékenységét szerzőtársaival, Fülöp Kálmánnal, Boros Gézával, Illiczky Lászlóval. Az 1966-ban rendezett Táncdalfesztiválon szerepelt a Jaj Tanár Úr című dalukkal. Abban az időben három hanglemezen is szerepelt társszerzőként. 1973-ban az aktív zenész és zenekarvezetői tevékenységét befejezte, mert felkérték, hogy vállaljon irányítói szerepet az Országos Szórakoztatózenei Központban. '74-től négy éven át vezette a tánczenei osztályt, majd 11 évig igazgatóhelyettesként, utána a központ igazgatójaként dolgozott – sőt, dolgozik a mai napig. 2001-ben az igazgatói tevékenysége mellett megválasztották a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetében a szórakoztatózenei tagozat elnökévé. Tevékenységét 1996-ban a Magyar Köztársaság Aranykeresztjével, 2008-ban pedig a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével ismerte el a kormányzat.

Zeneszerzői és szövegírói tevékenységét az ezredforduló után kezdte el újra. Mostanáig mintegy tíz hanghordozón szerepel szerzeménye különböző énekesek előadásában. Saját szerzeményeinek albuma 2015-ben jelent meg, ezen 32 magyarnóta és 16 táncdal, sanzon szerepel. A Dankó rádióban két éve húsz

szerelemét vették fel, ezekből naponta több is elhangzik a rádión. Idén márciusban jelenik meg önálló lemeze húsz szerzeménnyel, tíz előadóval.

2017 magyarnóta-szerzője Szirmai László.

Szirmai László szerzeményeiből:

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (88 felvétel)

II.

MAJD HÉT ÉVTIZED A SZÓRAKOZTATÓ ZENE ÉS ZENÉSZEK SZOLGÁLATÁBAN

Szirmai László a szakszervezeti segítségről, a minősítés fontosságáról, s az élő hálózatról¹

Szirmai László

ének-, zongora- és harmonika-művész, nótaszerző, az Országos Szórakoztatózenei Központ igazgatója
(magyarnota.network.hu)

Éppen két évtizede, 2001 óta a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete szórakoztató zenei tagozatának az elnöke, s megválasztásával, 2019 óta a Szabadfoglalkozású Zenei Előadóművészek tagozatának is elnöke lett, a Küldöttközgyűlés abban az esztendőben az Elnökség tagjává is választotta. Hosszú évek óta ügyvezetője emellett a Magyar Élőzene Művészeti Nonprofit (MÉZ) Kft-nek is. Az Országos Szórakoztatózenei Központhoz azonban még hosszabb kapcsolat fűzi, hiszen 1974-ben lett a tánczenei osztály vezetője, majd egy évtizednél is többet töltött igazgatóhelyettesként, s 1988-tól egészen a mai napig irányítja az intézményt. Szirmai László jól ismeri a

¹ Parlando 2021/2.

szórakoztató zenészek életét, hiszen ő maga is húsz esztendőn keresztül muzsikált zongoristaként és énekesként az éjszakában. Kedves hangszere a harmonika is, nótaszerzőként pedig ugyancsak sikeres, rendszeresen hangzanak fel a szerzeményei a rádiókban és a TV-műsorokban. A zenéssel a szórakoztatózenei terület lassú és fájdalmas visszaszorulásáról, a vizsgáztatás eltörlése és a pandémia okozta gondokról, valamint arról is beszélgettünk, hogy az MZTSZ és az EJI milyen segítséget nyújthat tagjaiknak.

– *Már lassan egy esztendeje, hogy a pandémia miatt temérdek zenész maradt munka nélkül. Az MZTSZ elnökségi tagjaként, tagozatvezetőként hogyan látja, mi mindennel tudják segíteni tagjaikat?*

– A szórakoztató és a szabadfoglalkozású zenészek tartoznak hozzám, s természetesen minden rendelkezésünkre álló eszközzel arra törekszünk, hogy támogatást nyújtsunk valamilyen formában. Már a vírusveszély előtt is, hosszú évek óta kaptak a nyugdíjas tagjaink karácsonykor anyagi támogatást, emellett pedig gyerekszületés, kórházi kezelés esetén, vagy ha netán halálest történt a családban, további segélyben részesülhetnek. Most, a pandémia miatt – az EJI elnöke, dr. Gyimesi László közreműködésének köszönhetően – az Előadóművészi Jogvédő Iroda biztosított forrást arra, hogy azoknak a szakszervezeti tagjainknak, akik az EJI-nél nem regisztráltak, indokolt kérelmeik alapján rendkívüli szociális támogatást nyújtsunk. Szörnyű ez a helyzet, lassan már egy éve alig lehet koncertezni, így nincs semmi munka ezen a területen.

– *Bezártak az éttermek is, ami még nehezebbé teszi a szórakoztatózenészek életét...*

– Borzasztó nehéz ez mindenkinek, különösen a cigányzenészeknek, akik általában tényleg csak a zenének és a zenében élnek. Azt látom, kiváló muzsikások szerződtek el biztonsági őrnek, álltak futárnak, hogy legyen valami bevételük. Sokan azonban nem alkalmasak a fizikai munkákra. A zenészeknek több ezer dal van a fejében, a kezében, ennek a tanulására fordítottak sok-sok esztendő. El kell mondjam azonban, hogy a szórakoztató ipar nemcsak most, a pandémia miatt, hanem már évek óta, szinte a rendszerváltoztatás kezdetétől szép lassan, de biztosan épül le. Régen a magyar ún. „disszidensek” voltak azok, akik rajongtak a magyarnótákért, vitték mindenhová az együtteseket. Ma már minimális az a külföldi réteg, aki ilyen nagy érdeklődéssel fordulna a műfaj iránt. Annak idején rengeteg művésznünk járta a világot, volt olyan, hogy ezernél is többen muzsikáltak különböző országokban, akadt köztük együttes,

szólószógonorista. Sajnos már akkor tudtam, hogy nagy a baj, amikor negyedszázaddal ezelőtt először hallottam arról, hogy Münchenben a Piroska étterem bezárt, pedig legendás hely volt, odajárt a környékről mindenki, akit a magyar nóta, a cigányzene érdekelt. S aztán kezdtük azt tapasztalni, hogy a vendégek egyre kevésbé érdeklődők a zene iránt, s az éttermek, bárók tulajdonosai közül is egyre kevesebben tartják fontosnak, hogy fizessenek egy-egy zenekart. Szinte mindenütt csökkentették az együttesek létszámát, egyre több helyről tűntek el az énekesek, a zongoristák. Egyre több bár zárt be, szinte hónapról hónapra fogyott az élőzenés szórakozóhelyek száma. Pedig annak idején, amikor még én is muzsikáltam, egyetlen szállodában öt helyen is szólt a zene. Az egyik étteremben sramli zenekar játszott, a másikban cigányzenekar, a kupolában tánczenekar, kitűnő műsorral, a bárban két zongoristát hallgathattak az érdeklődők, s emellett még az ötórás teához is járt a zenei kíséret. Régen Budapesten tényleg több száz helyen zenéltek, még a cukrászdákban is élő muzsika szólt. A nyolcvanas években - s ezt már OSZK vezetőként tapasztaltam – a vendéglátóiparban volt olyan esztendő, amikor több mint négyezer, nyáron pedig közel ötezer zenészt foglalkoztattak munkaviszonnyal. Ezen kívül, mintegy 50.000 alkalmi rendezvényre közvetítettünk zenészeket. Hazánkban 1800 zenét szolgáltató szállodaipari, állami és szövetkezeti vendéglátó üzlet működött. (Megjegyzem, a kollégámmal kiszámoltuk, hogy csak a Nagykörúton 64 helyen szólt a zene.) De sajnos az utóbbi évtizedek alatt szinte teljesen leépült mindez.

– *Ez a tendencia csak itthon jellemző?*

– Nem, ugyanazt lehet külföldön is megfigyelni. Hollandiában például – ahol szintén sok magyar szólószógonorista és zenekar dolgozott a bárókban – ugyancsak elindult a leépülés. Nem gondoltuk volna, hogy így tűnnek el sorra a helyek és ilyen gyorsan. Sajnos azonban nagyon sok cigányzenész, szórakoztató zenész mindezek ellenére még ma is hisz abban, hogy egyszer még olyan jól meg fog élni muzsikusként, mint annak idején... A mostani tendenciák – a pandémiával súlyosbítva – azonban nem e felé mutatnak. Az mindenesetre számomra is nagy öröm, hogy akadnak azért olyan fiatal, Zeneakadémiát végzett zenészek, akik így is veszik a fáradságot, hogy jelentkezzenek szakszervezeti tagnak. Mindez azt jelzi, értékelik az MZTSZ-nél folyó munkát, látják ennek a fontosságát. Még akkor is, hogyha a mostani, nem könnyű helyzetet még az is nehezíti, hogy már több mint 14 esztendeje nem is kell vizsgát tenniük a zenészeknek.

– *Az utóbbi években a Hagyományok Háza elindított egy minősítési rendszert.*

– Az intézménynek több olyan programja is akad, amellyel segítséget kívánt nyújtani a munka nélkül maradt muzsikosoknak, s rájöttek, lényeges, hogy olyan művészekkel szerződjenek, akiknek van működési engedélyük, akik bizonyították már egy vizsgabizottság előtt a tudásukat. Így legalább a primásokat elkezdték vizsgáztatni, ők ugyanis egy-egy zenekar összeállítói, meghatározó vezetői. A Hagyományok Háza felvette a szakszervezettel és velem a kapcsolatot, s meg is hívtak a vizsgabizottságba. Örömmel segítettem, hiszen néhány évtizeden keresztül elnökként vezettem a minősítéseket a fővárosban és vidéken is, bevezettem ugyanis, hogy a zenészeknek ne kelljen annyit hangszerekkel utazniuk, és a megyeszékhelyeken is legyenek ilyen megmértetések. A vizsgaanyagot is szívesen bocsájtottam a Hagyományok Háza rendelkezésére. Tényleg hasznos ez, hiszen, hogy csak egyetlen példát mondjak, egy A-kategóriás zongoristának a Rhapsody in Blue mellett Liszt II. magyar rapszódiaját vagy Bartók Allegro barbaróját is el kellett tudni játszani... Aztán még 250 számból választhatott a bizottság, hiszen a standard repertoárral ugyancsak tisztában kell lennie annak, aki ezt a pályát választja. A Hagyományok Háza ma még csak a hegedűsöket vizsgáztatja, de a pandémia miatt az utóbbi időben erre sincs lehetőség. De jó volna, hogyha a többi hangszer is sorra kerülne, hiszen akik levizsgáznak, azokkal később már nincsenek szakmai gondok. Ahogy az is lényeges lenne, hogy a szakmai ellenőrzésre is sor kerüljön időről időre, hiszen akkor kiderülne, a kevés, megmaradt helyen valóban a szakmát jól ismerő zenészek muzsikálnak.

– *Korábban nem akadtak ilyen gondok, hiszen az Országos Szórakoztatózenei Központ, amelyet a zenész szakszervezet 1957-ben alapított, diszponálta mindenfelé az énekeseket, zenészeket, így Önt is. Hogyan indult a zenei pályája, hiszen, ha jól tudom, orvosnak készült?*

– Igen, ezért is – a latin miatt – választottam a bencés gimnáziumot, azt követően azonban már nem vezetett út az orvosi egyetemre... Pedagógusnak mehettem volna, de nem vonzott a tanítás. Szerencsémre a szüleim tanítottak zenére, a zongora mellett a harmonikázás titkait Tabányi Mihálytól sajátíthattam el, s így lettem zenész. Elkezdtem a vendéglátóhelyeken játszani, s olyan népszerű szórakozóhelyeken szerepelhettem, mint például a Lidó. Felcsaltak aztán a galyatetői nagyszállóba, ahol örömmel muzsikáltam éveken keresztül. Majd megnősültem, s ekkor Dobogókőre hívtak, amire boldogan mondtam igent, onnan ugyanis egyszerűbb volt „hazaszaladni” a fővárosba. Az ottani

üdülőtől akkor köszöntem el, amikor tatarozás miatt hosszabb időre bezárták. Külföldre szerződtem, másfél évet töltöttem Finnországban. Ott pedig szokásommá vált, és erre biztattam a muzsikustársamat is, hogy a közvetítési díjat azonnal, az első kétheti bérünkből kifizessük. A hazatérésem után pedig vártak vissza a Lidóba. Éppen ebben az időben tartottak a Fészek Művészklubban egy tanácskozást az együttes-vezetőknek és a szólózenészeknek, amelyen az Interkoncert akkori igazgatója mindenkit jól kiosztott a különböző, kisebb-nagyobb külföldi szabálytalanságok miatt. „Örülünk, hogy külföldön dolgozhatunk” - mondta. Ezen az általánosításon annyira felháborodtam, hogy felálltam és kikerétem ezt mindannyiunk nevében. Elmondtam, mi, akik külföldön zenélünk, nem ajándékot kaptunk, hanem egy lehetőséget az államtól, és ezért meg is fizetjük a bérünk tíz százalékát. A harcias monológom után fel is figyelt rám a szakszervezeti főtitkár, azt mondta, ez a kemény gyerek kell nekünk. Behívott a Szakszervezetbe s felajánlotta, hogy dolgozzam a tánczenei osztály élén. Öt hétig gondolkodtam, jól éreztem magam ugyanis zenészként. Fehér vasalt ingben mentem be dolgozni, és reggel úgy is mentem haza. Szerettek mindenütt, meghosszabbították a szerződéseimet, szóval jól éreztem magam. De végül aztán elvállaltam ezt a posztot. Egyébként a zenészi és az OSZK-ban folytatott pályám részleteit megörökíti az a rólam szóló könyv, amit a fiam készített 2020-ban.

Szirmai László 2018-ban A Falvak Kultúrájáért Alapítványtól a „Magyar Kultúra Lovagja” címet kapta
(magyarnota.network.hu)

– *S ezt a munkát azóta sem fejezte be, hiszen igazgatóhelyettes, majd 1988-tól az Országos Szórákóztatózenei Központ igazgatója lett, s most is irányítja az intézményt.*

– Így igaz. 1990-ig mi végeztük a kötelező munkaközvetítést, nálunk folyt a vizsgáztatás is. Meg is van nálunk a szórakoztató zenészek teljes anyaga, így, ha bárki netán elveszíti az okmányát, természetesen hiteles másolatot készítünk a nálunk lévő papírokról. Sőt, amikor megszűnt az Országos Rendező Iroda, az ő anyagaikat is átvettük, nehogy a pincében végezzék... S még ma is segítünk mindenkinek, ha érdeklődik zenészek iránt, közvetítési díj nélkül. A szakmai minőségre a szervezetünk adja a garanciát. Az a hálózat, amit sok évtizede felépítettünk, részben ma is működik. Az OSZK-nak voltak kirendeltségei minden megyében, sőt akadt, ahol kettő is. Az ottani munkatársak intézték a kötelező munkaközvetítést, szerződés hosszabbítást, egyeztettek az egész évről, a gázsi keretről. Amikor mindez megszűnt, a kirendeltségeink száma is csökkent, de két-három megyére most is jut még egy-egy ember. Ők mára átváltoztak szakszervezeti titkárokká, és intézik a szervezetünk és a tagjaink ügyeit, társadalmi munkában. Segítenek még a munkahelyet keresőknek és mindabban a teendőben, amit a tagjaink várnak tőlünk, hiszen pontosan ismernek minden zenészt. S abban is támaszkodhatunk a javaslataikra, hogy közösen kitaláljuk, hogyan tudunk még jobb munkát végezni. Én dolgozom ma is az OSZK igazgatójaként és az MZTSZ szórakoztató zenei tagozat elnökeként, mivel szinte minden muzsikust ismerek, ők is engem, s így lehetek a kollégáim segítségére.

Réfi Zsuzsanna

Szirmai László tevékenységét a következő kitüntetésekkel ismerték el:

1996-ban: A Magyar Köztársasági Érdemrend Aranykeresztje

2008-ban: A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje

2017-ben: Az MSZSZ „Művészetekért-Művészekért” kitüntetését adományozta

2017-ben: Az Artisjus-díjat kapta meg

2018-ban: A Falvak Kultúrájáért Alapítványtól a „Magyar Kultúra Lovagja” címet kapta.

A fentiekén kívül még több „Életmű Díjban” is részesült.